

Sygn. akt VU 163/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 czerwca 2015 roku

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim, Wydział V Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący SSR del. Marzena Foltyn-Banaszczyk

Protokolant stażysta Iwona Jasińska

po rozpoznaniu w dniu 24 czerwca 2015 roku w Piotrkowie Trybunalskim na rozprawie

sprawy z wniosku S. P.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

o emeryturę

na skutek odwołania S. P.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

z dnia 16 stycznia 2015 r. sygn. (...)

zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje wnioskodawcy S. P. prawo do emerytury od dnia (...) 2015 roku.

Sygn. akt VU 163/15

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 16 stycznia 2015 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. w sprawie (...) odmówił S. P. prawa do emerytury podnosząc w uzasadnieniu decyzji, iż wnioskodawca na dzień 1 stycznia 1999 roku posiada okresy składkowe i nieskładkowe w łącznym wymiarze 28 lat, 5 miesięcy i 14 dni, jednakże z 15 lat pracy w warunkach szczególnych udowodnił jedynie okres w rozmiarze 5 lat, 5 miesięcy i 7 dni. Organ rentowy odmówił wnioskodawcy zaliczenia jako pracy w warunkach szczególnych okresu zatrudnienia od dnia 20 lipca 1970 roku do dnia 30 czerwca 1973 roku na stanowisku monter uczeń oraz w okresie od dnia 1 lipca 1973 roku do dnia 28 lutego 1991 roku na stanowisku monter samochodowy i mechanik napraw pojazdów samochodowych w Państwowym Ośrodku (...) w B. oraz okresu zatrudnienia od dnia 1 kwietnia 1991 roku do dnia 29 lutego 1992 roku na stanowisku mechanik pojazdów samochodowych w (...) Spółce z o.o. w likwidacji.

W odwołaniu wniesionym od powyższej decyzji w dniu 30 stycznia 2015 roku S. P. wnosił o zaliczenie do stażu pracy w warunkach szczególnych okresu zatrudnienia od dnia 1 lipca 1973 roku do dnia 28 lutego 1991 roku na stanowisku monter samochodowy i mechanik napraw pojazdów samochodowych w Państwowym Ośrodku (...) w B..

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. wniósł o oddalenie odwołania.

Na rozprawie strony podtrzymały stanowiska w sprawie.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

S. P. urodził się w dniu (...) 1955 roku. W dniu 30 grudnia 2014 roku złożył wniosek o przyznanie emerytury. Wnioskodawca nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego.

(dowód: wniosek o emeryturę k. 1- 4 akt emerytalnych)

S. P. na dzień 1 stycznia 1999 roku legitymuje się okresem ubezpieczenia w łącznym rozmiarze 28 lat, 5 miesięcy i 14 dni.

Organ rentowy zaliczył wnioskodawcy do okresu stażu pracy w warunkach szczególnych okres zatrudnienia wnioskodawcy od dnia 2 czerwca 1993 roku do dnia 31 grudnia 1998 roku (pomniejszony o okres zasiłków chorobowych) na stanowisku robotnika transportu – wciągacz sztuk.

Organ rentowy nie zaliczył wnioskodawcy do pracy w warunkach szczególnych okresu zatrudnienia od dnia 20 lipca 1970 roku do dnia 30 czerwca 1973 roku na stanowisku monter uczeń oraz w okresie od dnia 1 lipca 1973 roku do dnia 28 lutego 1991 roku na stanowisku monter samochodowy i mechanik napraw pojazdów samochodowych w Państwowym Ośrodku (...) w B. oraz okresu zatrudnienia od dnia 1 kwietnia 1991 roku do dnia 29 lutego 1992 roku na stanowisku mechanik pojazdów samochodowych w (...) Spółce z o.o. w likwidacji

(dowód: decyzja z dnia 16.01.2015 r. k.54 akt emerytalnych; odpowiedź na odwołanie k. 3-4)

W dniu 20 lipca 1970 roku S. P. zawarł z Państwowym Ośrodkiem (...) w B. umowę o pracę w celu nauki zawodu w zawodzie montera samochodowego na okres od dnia 20 lipca 1970 roku do dnia 30 czerwca 1973 roku.

Od dnia 1 lipca 1973 roku do dnia 28 lutego 1991 roku wnioskodawca został zatrudniony na podstawie umowy o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy w Państwowym Ośrodku (...) w B.. W umowie o pracę i w angażach stanowisko pracy wnioskodawcy zostało określone jako monter samochodowy, a od 2 kwietnia 1977 roku jako mechanik napraw pojazdów samochodowych, mechanik pojazdów samochodowych.

Od dnia 1 października 1987 roku wnioskodawcy wraz z innymi pracownikami powierzono dodatkowo transport części i podzespołów wózkami widłowymi na potrzeby Wydziału (...) (...) w S. i Wydziału (...) (...) Rolniczego i Produkcji.

(dowód: umowa o pracę w celu nauki zawodu – k. 58; program zajęć praktycznych uczniów k. 57; umowa o pracę z dnia 30.06.1973 roku k. 56; angaże k.49-55,k.45-46, k. 40-43, k. 33-38; skierowanie do pracy z dnia 3.07.1970 roku k. 26; karta osobista pracownika młodocianego k. 25; podanie k. 32; kwestionariusz k. 30; angaż k. 20-22; pisma k. 14-17; świadectwo pracy k. 13; karta obiegowa z dnia 28.02.1991 roku k. 12)

Państwowy Ośrodek (...) w B. był to ośrodek maszynowy, przedsiębiorstwo, które zajmowało się naprawą samochodów ciężarowych i urządzeń rolniczych.

W okresie gdy wnioskodawca był zatrudniony na podstawie umowy o naukę zawodu wykonywał prace w niepełnym wymiarze czasu pracy. Był uczniem.

Od 1 lipca 1973 roku do dnia 28 lutego 1991 roku wnioskodawca pracował przy naprawie (...). Na hali remontowej były 4 kanały remontowe, w których pracowało łącznie 8 mechaników. Do każdego kanału było przydzielonych po 2 mechaników. Mechanicy pracujący w kanałach wykonywali naprawy pojazdów wyłącznie w kanałach. S. P. był jednym z mechaników pracujących w kanale.

Praca wnioskodawcy polegała na naprawie od dołu podwozia i zawieszenia samochodów ciężarowych, naprawie tylnego mostu, wymianie oleju, wymianie układu wydechowego, wymianie wałów, naprawa pękniętych resorów. Wnioskodawca demontował również uszkodzone elementy, które były następnie przekazywane do naprawy do innych mechaników. Drobne uszkodzenia zawieszenia wnioskodawca naprawiał na miejscu w kanale. W przypadku dostarczenia nowych części montował je w kanale do pojazdów. Wszystkie prace wykonywał w kanale. Wnioskodawca nie był kierowany do innych prac. Mogło zdarzyć się w ciągu dnia, że wykonywał czynności przy falbanku. Były

to czynności podyktowane technologią naprawy podwozia w kanale, np. wykorzystanie imadła. Falbanek służył do przechowywania narzędzi.

Wnioskodawca był skierowany do pracy wyłącznie w kanale i nie był kierowany do prac poza kanałem remontowym. Wnioskodawca nie pracował przy falbanku, nie wykonywał napraw przy falbanku, nie pracował na rampie, nie wyjeżdżał do napraw pojazdów w terenie. W kanale pracował codziennie przez co najmniej 8 godzin. Była to praca na jedną zmianę. Od 1 października 1987 roku sporadycznie, gdy tego wymagała potrzeba pracodawcy, jako jeden z wielu pracowników, który posiadał uprawnienia na wózki widłowe, mógł przewozić na wydział potrzebne narzędzia lub części.

W (...) był podział pracy między pracowników. Pracownicy byli przydzieleni do konkretnych czynności, nie byli wówczas kierowani do innych prac, wykonywali tylko im przydzielone. Oddzielnie był dział mechaniczny, lakiernia, blacharnia, akumulatorownia, oddzielnie pracowali spawacze i elektrycy, oddzielnie pracowali pracownicy którzy naprawiali instalacje elektryczne, silniki lub szykowali pojazdy do odbioru.

(dowód: zeznania S. P. k. 62-62v w związku z k.66v, k. 66v-67; zeznania P. S. k. 65v-66; zeznania T. T. (1) k. 66-66v)

Sąd Okręgowy dokonał oceny dowodów i zważył co następuje:

Odwołanie zasługuje na uwzględnienie.

Stosownie do art. 184 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz. U. z 2013, poz. 1440 ze zm.) ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy (tj. w dniu 1 stycznia 1999 r.) osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat – dla kobiet i 65 lat – dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa (ust. 2).

W świetle powyższych regulacji żądanie wnioskodawcy należało rozpoznać w aspekcie przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8 poz. 43 z późn. zm.), zwanego dalej rozporządzeniem. Z treści § 4 tego rozporządzenia wynika, iż pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach wymienione w Wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn,
- ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Ten „wymagany okres zatrudnienia” to okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczalnymi do okresów zatrudnienia (§ 3 rozporządzenia), natomiast pracą w warunkach szczególnych jest praca świadczona stale i w pełnym wymiarze na stanowiskach wskazanych w załączniku do tegoż aktu (§ 1 i § 2 rozporządzenia).

W przedmiotowej sprawie kwestią sporną między stronami było to, czy wnioskodawca posiada wymagany 15-letni okres zatrudnienia w szczególnych warunkach. Spełnienie pozostałych przesłanek nie było przedmiotem sporu, a

jednocześnie nie budzi żadnych wątpliwości – wnioskodawca ma wymagany okres zatrudnienia, to jest 25 lat, ukończył 60 lat i nie jest członkiem OFE.

Prawidłowe rozumienie pojęcia pracy w szczególnych warunkach nie jest możliwe bez wnikliwej analizy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.).

Z zestawienia § 1 i 2 tegoż rozporządzenia wynika, że pracą w szczególnych warunkach jest praca świadczona stale i w pełnym wymiarze na stanowiskach wskazanych w załączniku do tego aktu. Warunek wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy jest spełniony tylko wówczas, gdy pracownik w ramach obowiązującego go pełnego wymiaru czasu pracy na określonym stanowisku pracy nie wykonuje czynności pracowniczych nie związanych z tym stanowiskiem pracy, ale stale, tj. ciągle wykonuje prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (tak też Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 15 listopada 2000 roku, II UKN 39/00, OSNAP 2002/11/272).

Odnośnie oceny dowodów zgromadzonych w postępowaniu zważyć należy, iż okresy pracy w warunkach szczególnych, stosownie do § 2 ust. 2 rozporządzenia, stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia lub w świadectwie pracy.

Należy jednak wskazać, że z cytowanego wyżej § 2 rozporządzenia nie wynika, aby stwierdzenie zakładu pracy w przedmiocie wykonywania przez pracownika pracy w warunkach szczególnych miało charakter wiążący i nie podlegało kontroli organów przyznających świadczenia uzależnione od wykonywania pracy w szczególnych warunkach. Brak zatem takiego świadectwa lub jego zakwestionowanie przez organ rentowy, nie wyklucza dokonania ustalenia zatrudnienia w warunkach szczególnych innymi środkami dowodowymi w toku postępowania sądowego.

Podnoszona zatem przez organ rentowy okoliczność nie dysponowania przez skarżącego świadectwem pracy w szczególnych warunkach, nie przesądza jeszcze, że wnioskodawca takiej pracy nie wykonywał.

Stanowisko takie wielokrotnie zajmował również Sąd Najwyższy, który między innymi w wyroku z dnia 2 lutego 1996 roku, II URN 3/95, OSNAP 1996/16/239 stwierdził, że w postępowaniu przed sądami pracy i ubezpieczeń społecznych okoliczności mające wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokości mogą być udowodniane wszelkimi środkami dowodowymi, przewidzianymi w kodeksie postępowania cywilnego. Ograniczenia dowodowe zawarte w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe i zasad wypłaty tych świadczeń (Dz. U. Nr 10, poz. 49 ze zm.) dotyczą wyłącznie postępowania przed tymi organami.

Sam fakt zatrudnienia wnioskodawcy w okresie od dnia 20 lipca 1970 roku do dnia 30 czerwca 1973 roku na stanowisku monter uczeń oraz w okresie od dnia 1 lipca 1973 roku do dnia 28 lutego 1991 roku na stanowisku monter samochodowy i mechanik napraw pojazdów samochodowych w Państwowym Ośrodku (...) w B. był niesporny w świetle dokumentów znajdujących się w jego aktach emerytalnych i osobowych. Nie sporny był również charakter zatrudnienia wnioskodawcy w okresie od dnia 20 lipca 1970 roku do dnia 30 czerwca 1973 roku tj. zatrudnienia na stanowisku monter uczeń. Wnioskodawca był zatem wówczas zatrudniony na podstawie umowy o naukę zawodu w niepełnym wymiarze czasu pracy. Słusznie zatem okres ten nie mógł być zaliczony do prac w warunkach szczególnych.

W odwołaniu wnioskodawca wnosił o zaliczenie do stażu pracy w warunkach szczególnych okresu od dnia 1 lipca 1973 roku do dnia 28 lutego 1991 roku na stanowisku monter samochodowy i mechanik napraw pojazdów samochodowych w Państwowym Ośrodku (...) w B.. W sprawie spornym pozostawał charakter pracy wykonywanej przez wnioskodawcę w tym okresie tj. czy była to praca wykonywana w szczególnych warunkach, czy też nie. Stało się tak dlatego, że z dokumentów w postaci świadectwa pracy oraz angaży, oraz innych dokumentów zgromadzonych w toku postępowania, potwierdzających zatrudnienie wnioskodawcy w spornym okresie, wynika jedynie, że wnioskodawca był zatrudniony na stanowisku montera samochodowego, mechanika napraw pojazdów samochodowych, mechanika pojazdów samochodowych. Okoliczność nieprecyzyjnego określenia stanowiska pracy

wnioskodawcy w w/w dokumentach polegającego na niewskazaniu jakie czynności wykonywał wnioskodawca w (...) w B. nie oznacza jednakże – jak chce organ rentowy – że wnioskodawca nie pracował w warunkach szczególnych w rozumieniu ww. przepisów.

Wobec powyższego na wnioskodawcy, zgodnie z treścią art. 6 k.c, spoczywał ciężar wykazania pracy w szczególnych warunkach. Wnioskodawca sprostą temu obowiązkowi. Szczególne warunki pracy wnioskodawcy w Państwowym Ośrodku (...) w B. Sąd ustalił w oparciu o spójne i logiczne, a co za tym idzie wiarygodne zeznania świadków: P. S. i T. T. (2), którzy w spornych okresach pracowali razem z wnioskodawcą, a zatem posiadają szczegółową wiedzę na temat jego codziennej pracy i obowiązków oraz zeznania samego wnioskodawcy, a także w oparciu o dokumentację zgromadzoną w jego aktach osobowych. Z racji wykonywanej pracy świadkowie doskonale wiedzieli zatem jak wyglądały codzienne obowiązki pracownicze wnioskodawcy. Zeznania świadków ani wnioskodawcy były szczegółowe, korelowały ze sobą oraz z dokumentacją z akt sprawy i nie były kwestionowane przez organ rentowy.

Analiza zeznań świadków oraz dokumentów osobowych prowadzi do wniosku, że wnioskodawca pracował w szczególnych warunkach w całym okresie swojego zatrudnienia w (...) w B. od dnia 1 lipca 1973 roku. Wprawdzie w dokumentach akt osobowych stanowisko pracy wnioskodawcy jest określane jako monter samochodowy czy mechanik napraw pojazdów samochodowych, jednakże należy podkreślić, iż o szczególnym charakterze pracy nie decyduje nazwa stanowiska – jak chce organ rentowy – ale rodzaj rzeczywiście wykonywanej pracy. A ta przez cały okres zatrudnienia, jak wynika z zeznań świadków i wnioskodawcy, była niezmienna i polegała na naprawach (...) wyłącznie w kanałach remontowych. Wnioskodawca w tych pojazdach naprawiał: skrzynie biegów, hamulce, tylne mosty, wymieniał resory i wały, wymieniał olej, demontował części uszkodzone i montował naprawione. W (...) istniał podział pracy według specjalności. Wnioskodawca zatem wykonywał wyłącznie naprawy, które wykonuje się w kanałach. Innych napraw nie wykonywał. Prace polegające na naprawach elektrycznych, silników, chłodni wykonywali inni pracownicy zgodnie ze specjalnościami. Naprawy w kanałach wnioskodawca wykonywał w pełnym wymiarze czasu pracy, codziennie. Okoliczność, że wnioskodawca wychodził z kanału, aby wziąć potrzebne narzędzie z falbanku czy aby oczyścić część czy skorzystać z imadła, które to czynności były uzasadnione technologią naprawy wykonywanej w kanale, nie mogły skutkować innym wnioskiem. Zeznania świadków i wnioskodawcy są spójne i skorelowane z pozostałym materiałem dowodowym w postaci dokumentów. Ustalenia faktyczne poczynione w oparciu o osobowe źródła dowodowe znajdują bowiem potwierdzenie w dokumentach akt osobowych. Wynika z nich jednoznacznie, iż wnioskodawca w pełnym wymiarze czasu pracy i codziennie wykonywał naprawy pojazdów ciężarowych w kanałach remontowych.

Oceniając wiarygodność świadków Sąd miał również na uwadze specyfikę przedmiotu działalności Państwowego Ośrodka (...) w B., który był określony jako jeden wielki warsztat. W takim zakładzie pracy oczywistym był podział czynności naprawczych na poszczególnych pracowników. Grupy pracowników specjalizowały się zatem w naprawach poszczególnych części pojazdów, wydzielone były zatem oddziały lakierni, akumulatorni, napraw bieżących, napraw w kanałach remontowych. Wnioskodawca został przydzielony do prac wykonywanych w kanałach remontowych. Wykonywał wyłącznie takie prace przez co najmniej 8 godzin codziennie, nie wykonywał innych napraw i nie był kierowany na inne stanowiska pracy.

Nie ma przy tym znaczenia nazwa stanowiska pracy wnioskodawcy również z uwagi na określenie prac w dziale XIV wykazu A pod poz. 16, gdzie nie wskazano nazwy stanowiska pracy, lecz uznano za prace w warunkach szczególnych te prace, które wykonuje dany pracownik w kanałach remontowych przy naprawie pojazdów mechanicznych. Wiarygodny materiał dowodowy zaś potwierdził stanowisko wnioskodawcy, iż w spornym okresie stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał on prace w kanałach remontowych przy naprawie pojazdów mechanicznych.

Prace wykonywane w kanałach remontowych przy naprawie pojazdów mechanicznych lub szynowych, a takie prace wnioskodawca wykonywał w spornym okresie, są pracami w szczególnych warunkach zgodnie z wykazem A będącym załącznikiem do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku działem XIV poz. 16.

Sąd zatem uznał pracę wykonywaną przez wnioskodawcę w (...) w B. w okresie od 1 lipca 1973 roku do dnia 28 lutego 1991 roku, tj. **w wymiarze 17 lat, 8 miesięcy.**

Łącznie z okresem uznanym przez organ rentowy w wymiarze 5 lat, 5 miesięcy, 7 dni wnioskodawca legitymuje się stażem pracy w szczególnych warunkach znacznie przekraczającym 15 lat, tj. **23 lata, 1 miesiąc i 7 dni.** W tym stanie rzeczy ewentualne, sporadyczne i wykonywane wyłącznie w razie potrzeby przewozy części i narzędzi na potrzeby wydziału przez wnioskodawcę od października 1987 roku nie mają znaczenia dla rozstrzygnięcia w sprawie. Nawet bowiem gdyby przyjąć, że wówczas wnioskodawca nie w pełnym wymiarze czasu pracy codziennie pracował w warunkach szczególnych, okres zatrudnienia od dnia 1 lipca 1973 roku do dnia 30 września 1987 roku tj. 14 lat i 3 miesiące łącznie z okresem uznanym przez organ rentowy ponad 5 lat i 5 miesięcy, wynosi **19 lat i 8 miesięcy**, zatem również przekracza znacznie okres wymaganych 15 lat pracy w warunkach szczególnych.

Biorąc pod uwagę, iż wnioskodawca w dacie (...) 2015 roku spełnił jednocześnie pozostałe wymagane przepisami rozporządzenia warunki, to jest osiągnął wiek emerytalny (60 lat) oraz wymagany okres zatrudnienia (25 lat), należy uznać, że wydana przez organ rentowy decyzja jest błędna, a żądanie wnioskodawcy zasługuje na uwzględnienie.

Dlatego też na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał wnioskodawcy prawo do emerytury od dnia (...) 2015 roku. Z tym bowiem dniem została spełniona ostatnia przesłanka, od której zależało prawo skarżącego do emerytury, tj. osiągnięcie wieku 60 lat przez wnioskodawcę.